

## **EXERCICIOS DE APOIO. UNIDADE DIDÁCTICA 6: GALICIA, DA RESTAURACIÓN Á GUERRA CIVIL. 1874- 1936 (2ª AVALIACIÓN, 2ª QUINCENA)**

### **1. Completa as seguintes frases:**

1. O sistema político ideado por \_\_\_\_\_ ten o seu pilar fundamental na figura do monarca, arredor do cal se garante a estabilidade do sistema, grazas ás atribucións que a conservadora Constitución de \_\_\_\_\_.

2. Na Restauración, \_\_\_\_\_ herda e perfecciona as pautas administrativas da época isabelina, mantendo os tres piares básicos da administración local: o \_\_\_\_\_ (representante provincial do poder central), os \_\_\_\_\_ e as \_\_\_\_\_.

3. O exercicio da política na Restauración réxese por unha serie de regras que se denominan \_\_\_\_\_, baseado na protección, deferencia e favor, onde o caciquismo electoral é unha das súas principais manifestacións.

4. Os resultados electorais durante a Restauración amosan a importante porcentaxe dos denominados distritos \_\_\_\_\_ ou \_\_\_\_\_, é dicir, os que son representados de forma continuada pola mesma persoa ou pola súa familia.

5. Os gobernos da Restauración esforzáronse por desarticular as organizacións políticas \_\_\_\_\_, promovendo unha imaxe negativa do período da \_\_\_\_\_ como unha época de caos e anarquía, ao mesmo tempo que impedían o acceso das ideas \_\_\_\_\_ á universidade.

6. O programa de acción de Primo de Rivera era verdadeiramente simple e contaba cun grande respaldo popular: \_\_\_\_\_, combate ao \_\_\_\_\_ e reorganización da política. Como dixemos, viuse nesta saída autoritaria de base corporativa a única oportunidade de iniciar “una política nova”.

7. A partir de 1930 o panorama político galego evolucionou nunha dirección netamente \_\_\_\_\_ e \_\_\_\_\_. O \_\_\_\_\_ avanzou nas cidades e vilas de Galicia. Ao mesmo tempo apareceron novos dirixentes, como \_\_\_\_\_ e \_\_\_\_\_, no ámbito republicano, ou \_\_\_\_\_ e \_\_\_\_\_, no galeguista.

8. A \_\_\_\_\_ foi a forza republicana que xogou o papel máis destacado na aparición do réxime republicano. Nace en 1929 da confluencia das forzas de \_\_\_\_\_ e \_\_\_\_\_, que se concreta no seu “\_\_\_\_\_”. Os obxectivos eran a instauración dunha república democrática, a concesión dun réxime autonómico para Galicia.

9. A II República optou por un sistema electoral \_\_\_\_\_ que reservaba o \_\_\_\_\_ dos escaños para as candidaturas concorrentes polas maiorías, outorgando o \_\_\_\_\_ restante ás minorías. Cada votante elixía dentro dunhas listas abertas a un número de candidatos igual ao de deputados electos polas maiorías na provincia en que estaba censado

10. Estes resultados electorais das primeira eleccións da II República amosan a complexidade do sistema de partidos galegos: os \_\_\_\_\_ e os \_\_\_\_\_ eran claramente dominantes nas provincias costeiras, mentres que os \_\_\_\_\_ de \_\_\_\_\_, con 11 escaños, tiñan esencial dos seus apoios correspondías ás provincias do \_\_\_\_\_

11. Os acontecementos revolucionarios de \_\_\_\_\_ tiveron un eco relativo en Galicia, declarándose paros xerais, en moitos casos solidarios, nas principais vilas galegas, que contaron cun seguimento desigual. Só no \_\_\_\_\_ e nalgúns puntos de \_\_\_\_\_ e \_\_\_\_\_ foi posible observar unha táctica insurreccional elaborada, coa intención mesmo de tomar o poder.

12. Nas eleccións de 1936, fronte á visión de dous bloques antagonicamente enfrontados, en Galicia obsérvase unha competencia triangular, en grande parte polo manexo das respectivas \_\_\_\_\_, onde a esquerda republicana, obreira e galeguista obtén 26 actas, fronte ás 14 da Fronte Antirrevolucionaria e as nove dos centristas, de incluímos nela aos agrarios e ao único deputado radical.

13. O republicanismo e o movemento obreiro defenderon o \_\_\_\_\_ como único xeito de entender o Estado, o que significaba un \_\_\_\_\_, entendido como unha oposición ao poder da Igrexa e dos grupos sociais tradicionalmente hexemónicos de Galicia.

14. No bienio dereitista asistimos a unha progresiva radicalización dos \_\_\_\_\_, que van convocar tres folgas xerais, a primeira por motivos laborais (nos estaleiros ferroláns) e outras dúas con finalidade política. Mentres, a \_\_\_\_\_ mantivo unha liña máis moderada, coa excepción de conflitos puntuais.

15. Existen tres niveis dentro do movemento agrario galego, sen que isto impida a interacción entre eles: o agrarismo \_\_\_\_\_, o agrarismo \_\_\_\_\_, orientado a procurar a introdución e difusión das innovacións técnicas, e o agrarismo \_\_\_\_\_.

16. Entre 1907 e 1918 coinciden varias forzas agrarias, entre as que destacan o chamado agrarismo solidario, a \_\_\_\_\_ de tendencia anarquista, os \_\_\_\_\_, ou a *Acción Gallega* liderada por \_\_\_\_\_.

17. O \_\_\_\_\_ non foi un movemento unitario. A corrente maioritaria foi a liberal, de tendencia democrática e progresista, que estivo encabezada por \_\_\_\_\_, sendo herdeira dos postulados do \_\_\_\_\_.

18. Para intentar integrar as correntes rexionalista constituíuse en 1891 a \_\_\_\_\_, presidida por Murguía.

19. A fundación na cidade da \_\_\_\_\_ da primeira "Irmandade de Amigos da Fala" en \_\_\_\_\_ convértese na primeira iniciativa para artellar aos herdeiros das ideas rexionalistas.

20. O fracaso electoral de 1933 axudou a clarificar o posicionamento político e ideolóxico do \_\_\_\_\_, que pasou a ser comandado polo sector máis progresista (\_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_, etc.), que apostaba polo \_\_\_\_\_, o antifascismo e a identificación do nacionalismo cos \_\_\_\_\_.

## 2. Solucións:

1. O sistema político ideado por Cánovas ten o seu pilar fundamental na figura do monarca, arredor do cal se garante a estabilidade do sistema, grazas ás atribucións que a conservadora Constitución de 1876.

2. Na Restauración, Cánovas herda e perfecciona as pautas administrativas da época isabelina, mantendo os tres piares básicos da administración local: o goberno civil (representante provincial do poder central), os concellos e as deputacións provinciais.

3. O exercicio da política na Restauración réxese por unha serie de regras que se denominan clientelismo político, baseado na protección, deferencia e favor, onde o caciquismo electoral é unha das súas principais manifestacións.

4. Os resultados electorais durante a Restauración amosan a importante porcentaxe dos denominados distritos “propios” ou enfeudados, é dicir, os que son representados de forma continuada pola mesma persoa ou pola súa familia.

5. Os gobernos da Restauración esforzáronse por desarticular as organizacións políticas republicanas, promovendo unha imaxe negativa do período da I República como unha época de caos e anarquía, ao mesmo tempo que impedían o acceso das ideas republicanas á universidade.

6. O programa de acción de Primo de Rivera era verdadeiramente simple e contaba cun grande respaldo popular: orde social, combate ao caciquismo e reorganización da política. Como dixemos, viuse nesta saída autoritaria de base corporativa a única oportunidade de iniciar “una política nova”.

7. A partir de 1930 o panorama político galego evolucionou nunha dirección netamente republicana e autonomista. O republicanismo avanzou nas cidades e vilas de Galicia. Ao mesmo tempo apareceron novos dirixentes, como Casares Quiroga e Abade Conde, no ámbito republicano, ou Castelao e Paz Andrade, no galeguista.

8. A *ORGA-Partido Republicano Gallego* (PRG) foi a forza republicana que xogou o papel máis destacado na aparición do réxime republicano. Nace en 1929 da confluencia das forzas de Antón Vilar Ponte e Santiago Quiroga Casares, que se concreta no seu “Manifiesto al país Gallego”. Os obxectivos eran a instauración dunha república democrática, a concesión dun réxime autonómico para Galicia.

9. A II República optou por un sistema electoral maioritario que reservaba o 80% dos escaños para as candidaturas concorrentes polas maiorías, outorgando o 20% restante ás minorías. Cada votante elixía dentro dunhas listas abertas a un número de candidatos igual ao de deputados electos polas maiorías na provincia en que estaba censado.

10. Estes resultados electorais das primeiras eleccións da II República amosan a complexidade do sistema de partidos galegos: os republicanos de esquerdas e os socialistas eran claramente dominantes nas provincias costeiras, mentres que os radicais de Lerroux, con 11 escaños, tiñan esencial dos seus apoios correspondían ás provincias do interior.

11. Os acontecementos revolucionarios de 1934 tiveron un eco relativo en Galicia, declarándose paros xerais, en moitos casos solidarios, nas principais vilas galegas, que contaron cun seguimento desigual. Só no Ferrol e nalgúns puntos de Ourense e Lugo foi posible observar unha táctica insurreccional elaborada, coa intención mesmo de tomar o poder.

12. Nas eleccións de 1936, fronte á visión de dous bloques antagónicamente enfrontados, en Galicia obsérvase unha competencia triangular, en grande parte polo manexo das respectivas redes clientelares, onde a esquerda republicana, obreira e

galeguista obtén 26 actas, fronte ás 14 da Fronte Antirrevolucionaria e as nove dos centristas, de incluírmolos nela aos agrarios e ao único deputado radical.

13. O republicanismo e o movemento obreiro defenderon o laicismo como único xeito de entender o Estado, o que significaba un anclericalismo, entendido como unha oposición ao poder da Igrexa e dos grupos sociais tradicionalmente hexemónicos de Galicia.

14. No bienio dereitista asistimos a unha progresiva radicalización dos anarquistas, que van convocar tres folgas xerais, a primeira por motivos laborais (nos estaleiros ferroláns) e outras dúas con finalidade política. Mentres, a UGT mantivo unha liña máis moderada, coa excepción de conflitos puntuais.

15. Existen tres niveis dentro do movemento agrario galego, sen que isto impida a interacción entre eles: o agrarismo societario, o agrarismo agronómico, orientado a procurar a introdución e difusión das innovacións técnicas, e o agrarismo politicamente autónomo.

16. Entre 1907 e 1918 coinciden varias forzas agrarias, entre as que destacan o chamado agrarismo solidario, a *Unión Campesina* de tendencia anarquista, os *antiforistas de Teis*, ou a *Acción Gallega* liderada por Basilio Álvarez.

17. O Rexionalismo non foi un movemento unitario. A corrente maioritaria foi a liberal, de tendencia democrática e progresista, que estivo encabezada por Manuel Murguía, sendo herdeira dos postulados do provincialismo.

18. Para intentar integrar as correntes rexionalista constituíuse en 1891 a *Asociación Regionalista Gallega*, presidida por Murguía.

19. A fundación na cidade da Coruña da primeira "Irmandade de Amigos da Fala" en 1916 convértese na primeira iniciativa para artellar aos herdeiros das ideas rexionalistas.

20. O fracaso electoral de 1933 axudou a clarificar o posicionamento político e ideolóxico do PG, que pasou a ser comandado polo sector máis progresista (Castelao, Bóveda, Suárez Picallo, etc.), que apostaba polo republicanismo, o antifascismo e a identificación do nacionalismo cos sectores populares.